

რანტორები ტიფლისისა, ქუთაისისა, განჯისა, ბაქოსა, ყარსისა და ერევნისა, გამგებელი კონტროლის პალატისა, სახელმწიფო ხაზინისა, სახელმწიფო ქონებისა და ფინანსთა სამინისტროს წარმომადგენლები, და გარეშე პირთაგან გამგებელი სახელმწიფო ქონებათა ტიფლისის გუბერნიისაში ბანი ხატისოვი და თავ. დილა ქვიკვაძე.

მთელი სამი დღე ზედა-ზედ ორშაბათიდან ოთხშაბათამდე და სამშაბათს დღისითაც და საღამაობითაც ეს პრაექტი იმნიშვნება და გამოიწვიო დიდი ბასი და კამათობა. ბოლოს ოთხშაბათს მეტეუფ საათზედ გადაწყდა და დამთავრდა ბასი. სამუქო მიიღო პრაექტი და თუქა ზოგიერთთაგან ცალკე მუხლი შესცვილა და ზოგანაც ჩაუმატა, მაგრამ ისე-იყო, რომ არც ერთი ძირეული და უმთავრეს აზრს პრაექტისას მით არა ვენგოდა-რა, რადგანაც ყოველივე ეს საბუჯ საჭიროდ იქნა ხელულებებელ დარჩენილყო.

* ჩვენ შეიტყუეთ, რომ სოფ. წინამძღვარიანთ - კარის სამეურნეო სკოლის მზრუნველს ბნ. ი. ი. წინამძღვარიშვილს დაუწინაურეს ამ სკოლის მმართველად ბნი არ. ტყემალაძე, რომელმაც ამ სამის წლის წინად შესასრულა კურსი ხონის სასტატო სემინარიისაში; შემდეგ რამდენიმე ხანს მსწავლელობდა ზემონსენებულს სკოლაში და იქიდან წავიდა ნიკიტის სასემინარიო სასტატო სასწავლებელში სამეურნეო საგნების შესწავლად. ბნს ტყემალაძეს ამ შემთავრებაზედ დასრულებია იქ კურსი. საერო სკოლების დირექტორს ბნი ტყემალაძე უკვე დაუმტკიცებია წინამძღვარიანთ სკოლის მმართველად.

* ჩვენ მოგვივიდა ახლად დაბეჭდილი წიგნი „სიმონ-ნიკიტისა“, დასტამბულია ქართულითა ანაზნაგობისა მისე, ეს წიგნბალი თხზულებია საბა-სურხან ორბელიანისა პირველად დაბეჭდულ 1871 წ. ბნმა ჰ. უმიკოშვილმა. ახლად დაბეჭდილი ბნს ნ. მთვალელიშვილის შეუდარებია სხვა-ჩაიოქა. პარკუმ ხმა ამოიძლია და მოახსენა:

— თუ შენ უმალღესობასა ჰნებავს ერთადერთი ჩემი წადილი აღასრულის. ვთხოვ კეთილ შენ ტყვე ქრისტიანი დრაგომირა მომცე! სამარის მსგავსი სიწმინდე ჩამოვარდა. ყველა გირვის დაშტერდა. მოუთმენლობით. უცხად სახზე ლურჯმა ფერმა გადაჰკრა.

კბილების ღრეკით ულვაშებს კენეტა დაუწყო.
— შენ საიდგან იცნობ? — ჰკითხა ბოლოს.
— დრაგომირის ვინ არ იცნობს? მაგრამ მე მისი ცოლად შეერთვა მისი სილამაზისათვის-ი არა მინდა, — ქრისტიანია და იმით.

გაბერ კვლავ გაჩნდა. ბოლოს სახეზე დაეტყო, თითქო თავის-თავს თვითონვე სძლიაო.
— აგრე იყოს! წამოიძახა ხანმა, — ჩემს სიტყვას ავასრულებ. ქორწილი დღემდე უნდა გადავიხადო.
დრაგომირის ყველაფერი ესმოდა. ხან ფითრდებოდა, ხან წითლდებოდა; სმენად იყო გადატყვეული და ტანი უტაცხანებდა.
ღმერთს მადლობა შესწირა, რომ ასეთი ჯოჯოხეთის სატყვედგისაგან იხსნა და ქრისტიანის ცოდნობა აღი-

და-სხვა ხელნაწერ ვარიანტისთვის და ისე გაუმარტავს. სიმისო არა შეუცვლია-რა წიგნი, მხოლოდ გამზიგული ამბავი დაუტყუა ცალკე-ცალკე მიუღიკებდალ და თითოეულისათვის შესაფერი სახელწოდება მიუცია, რათა ამ სახით ეს სასარგებლო და გარსართობი წიგნი უფრო ადვილი სახე-რებელი იყოს. ბოლოში წიგნს ჩართული აქვს ახსნა ძნელად გასაგებ ძველ სიტყვებისა, იგავ-არაკების საძიებელი, ანაზნუდ შედგენილი და მკითრე ბიოგრაფია ავტორისა. წიგნი ლამაზად არის დაბეჭდილი და ღირს 75 კაპ.

* გუშინ, 24 ნოემბერს, მეტად გულის სატყენი შემთხვევა მოხდა ბარიონისკის ქუჩაზედ. თორმეტის წლის ეშაწვილი, ვილიც სეროფ ფანივე ამირბედა ქუჩის გადასვლას და 492 დრის გამოქანებელი ეტლი № 492 დაეტყა ამ საბრალო ეშაწვილს და გაიტანა. იღბოდა, ბავშვს, როგორც გვითხრებს, სასიკვდილო არა უშვებია, თავი-კი რამდენიმე ადგილისა დაზარალებული აქვს. მეეტლეს ყურიც არ შეუტყუტია, თავისთვის გაქვანდა, მაგრამ, ეკვი არაა, თავისის გადახადდევინდა, რადგან ნომერი მისის ეტლისა, როგორც მოხსენებულა, იციან.

† ქუთაისში გარდაიცვალა ანთიმოს ცველიკიძე მე გამყრელიც, რომელიც ცელა მთელი ქუთაისი კარგად იცნობდა და პატრისა სცემდა. განსვენებულ ი სწავლობდა ქუთაისის გიმნაზიაში და შემდეგ სამედიცინო-საჭირურეო აკადემიაში. ანთიმოს ცველიკიძის ძე ძლიერ შრომის მოყვარე კაცი იყო და პრაქტიკულად იმდენად შეისწავლა მედიცინა, რომ მთავრობამ ნება დართო ექიმობისა. უკანასკნელ ორ-სამ წელიწადს განსვენებული სცხოვრობდა სოფ. უფრში, რაკის მარხაში. მთელს მარხს უყვარდა განსვენებული გამყრელიც, დიდი იმედი ჰქონდა მისი ექიმობისა, ყველა მას მიჰმართავდა ხოლმე ავადმყოფობის დროს და ისიც არავის არ ეუ-

რსა.
ახლა მიინც დავაწვევ თავს ჩემ ადმირალდ საძაველ ბებერსა და სხვა ქალციხის შურიანობასაო.
ჩემს საყვარელ და სათაყვანო ქმარს ცოლად მარტო მე ვეყოლებო.
საჩქაროზე მდგელი მოივყავს. საუცხოვრად მორთული პატარაძალი სხვად გაბრწყინებულ საქმის წინაშე წარსდგა. საქმის მის წინაშე მუხლის მოდრეკა უნდადა — ზეცით ჩამოსვლი ანგელოზსა ჰგავსო.

უგარისწერა რომ გათავდა, მეფედღლოფალი მათთვის მომზადებულ ოთახში შევიდეს მოსასვენებლად. იატაკი, თუ კედლები სპარსულისხალებით იყო მოფენილი. მათთვის გასული ლოკონზე უმწვენიერესი კაცი განებდა ვერას წარმოადგენდა; ქერზე ჩაიკრული ლამაზი ქანაობდა და სურნელგნით სასუნ ოთახში ვარდისფერ მომჯაღობებულს სიწაილესა ჰგავდა; გარედგან არავითარი ხმა არ მოისმოდა.

შემოსვლისთანავე დრაგომირა ქმარს ფეხებში ჩაუვარდა, მუხლებზე ავიკა და უთხრა:
— ისე შეგიყვარებ, როგორც ღმერთს! ისე გათავყენებ, როგორც წმინდანს! შენ ბატონი იყავი და მე შენ ყურმოპოკილი მო-

ბნებოდა უფრო ექიმობაზედ და არა ჰპურდა არც თავისი ცოდნა და არც შრომა, ხშირად უსასყიდლოდ ეკითხებოდა სულს შენსა, პატრონო მოღვეწეუქ! („ჩაბრ.“).

მთავრობის განცხადება

ხელმოწევი ამჟამბატრომ 28 ოქტომბერს კეთილ იმება და დაუვალოჯა ეს-ხელ მეტე მასწავლებელი ჭალა და ჭანე-უკვას ამით უმაღლესად კობათ გერ-სლავს მკვლელობა ალექსანდრეს ლეიტან-გულზედ სტარაბუჯად, ზედ წარწერათ: „ერთ გულე ბასათიკის“.

დაშკერა

ერთი დანგა სიფრთხილას სჯობაა შვედ სამეურნელო საშუალებას.
* * *
ადამიანი უფრო ჩქარა აწევიანებს ამას, ვინც უყვარს, ვიდრე ამას, ვისც შამა აქვს.
მაკიველი
* * *
გაჭურება სულ გრუნება დედას, მაგრამ იგაყვება ბაჭურებას ბუბაგ.
ენა ბოლი

ლემონტოვი

წესნადი დამაქ... მარტო ვარ გულად; ვკეთსა შარა ნისლმა მოკვლად, უღახბოთ სდუმს ვეთასა სასმელად; კსაურებას ვარსკვლავი ვარსკვლავს.
ცას ამკობს მადლა, მშენებრება, მოვარის სხვაგვრა ისეგუნება გელა... გულს რა მარჯულად? რა კამიბება? მქანაგის რაზე, თუ რასზე გელა?
— არა რას გელა, არც კსთხოვ ცხოვრებას, წარსულად ხომ სულ არ მქანაგ, გეკვ მშვიდაბას, თავისუფლებას, თავ-დაუწყებას... მსურს დამიხება.

მაგრამ სამყაროს მძლიათ-ი არ! მე მსურს ამ გკარა მარადი მადლა,

ნა-მოსამსახურე: შერცხვენისაგან დამივარე, ურჯულოს ჩელიდგან დამიხსენი! ყოველი ჩემი ამოსუნთქვა შენ გავუთვნილდე!..
ვებმა აღუზნებულს გულში ჩაიკრა. სიხარულით ცას ეწია ღმერთო, ე რა ღვითურ არსების პატრონი შე-ვიტყუებო.

— ჩემს სიცოცხლის მზეო! — იმეორებდა პარვლ წამ-და-უწყე. როცა დაშკერდნენ, ერთმანერთს თავიანთს მანერთს ხელის გულსავეთ გადაუშაფეს. მოიგონეს, ორგანი როგორ იქმნენ მოტაცებულნი.
— შენ საითგან მოგიტაცეს? — ჰკითხა დრაგომირამ.
— სტავილდამ.
— შეც იქითგან ვარ წამოყვანილი. ჩემის ბიძის სახელი დღესაც მახსოვს; — ტომასხა ეძახდნენ.
— წამოიძახა პარვლ.
— ბატონა მეტე-ბა-მედა, — ერთს ბრადანს ეცხადებო; მეორეს კისერ-კვეთით ხალი ჰქონდა, ხშირად წავაღვლებდი ხოლმე ხელსა, ვესუმრე-ბოლი.

პარვლ უცხად შეტბა, კედელს მი-ეყრდა და პარისახზე ხლები და-იფარა.
— რა დავემართა? — ჰკითხა დრაგომირამ და წამოჯდა ლოგინზე.
ვებმა მის წინ დაიჩიო, უჩვენა კისერი და ჰკითხა:
— ეს იყო?
დრაგომირამ სასოწარკვეთით შე-კივლა და უკან გადასვივია.
— ვაიმე... მაშ შენ ხარ?
— ჰო, შენი ძმა ვარ, — უთხრა პარვლმა და გულამოსკენით ტრილი დაიწყო.
ბეგრს ეცადნენ დაეჯერებინათ თავი, რომ ერთმანერთის და-ძმანი არ იყვნენ, მაგრამ ამაოდ: მათი დამო-ბა ცხადზე უცხადესი იყო.
ორივე სხვა და სხვა კაცს მოეტყუ-ენა, ერთმანერთისათვის დავმოკებ-ნიან. მის შემდეგ ერთმანერთისა აღარაფერი გავგონებო.
მთელი დამე წულში ვაატარეს. რა გათენდა, ყველაფერი კრამ-გირის შეატყობინეს.
მის გოკცებას საზღვარი აღარა ჰქონდა, როცა მისთან ახლად გვარ დაწერილი შევიდნენ, დალონებუ-ლნი, ენა ჩავარდნილი.
უამბეს თავიანთი თავ გადასავლი:
— მაშ-დაიძახა მან, — თავი უნდა მოკლათ!
— ჩვენ სურვილიც ვგ არის ამის დადგენა ჩვენი ცხოვრება ტანჯვა იქნება.

რომ მკვლამ სიგულეს საცოდგას ძაღა, სუქას ჩამგმეფა, მადლოთ ავსილი;
— რომ მთელი დამე, მთელი დამე სიხარულსა მსა მახადისკვდეს, რომ მქანე მუს ტრეფას, მოსლესანს, არ მომავლადეს, დამწმუნებლადეს!..
გრ. აბაშიძე

ქობისკონფინი

ლ. მკაშირი. 15 ნოემბერი.
დაბა იზამირი მედებარობს, როგორც მოგვხსენებთ, შავის ზღვის პირას, იქ, საცა დალიძე ერთვის ზღვას... იზამირი თანდათან ზრდა-სა და წარმატებაში შოვის ამ ბო-ლინდროს. უბაროო ხის ღუნების მაგიერ შიგა და შიგ კვის შენობათა ვებეცა დაიწყეს. ვაქრობაც საკმაოდ გაძლიერებულია. განსაკუთრებით დი-ლი მოძრაობა მაშინ არის აქ, როცა სინინდს კი მახანდა აქვს. ამ უკ-ნასკნელ ორ წელიწადს, უმუხუბარო სინინდის ფსი დეცა. ყოველ შემ-თხვევაში აქედამ დიდალი სინინდი გადის ყოველ წლობით სამზღვარ გარედ. ეს იმით, რომ არა თუ აბეჭდვლებს (კოლორის განყოფილე-ბის მცხოვრებთ), არამედ ნახევარ-სა-მუხუხანოსაც აქ ჩამოაქვს სინინდი. მიუხედავად ამასაც კი შემოსავალი აქვს ყოველ წლობით. მაგრამ ვერ ვიტყვით, რომ გვ შემოსავალი და-ბის წარსამატებლად, ვასამშენიერე-ბლად და ვასასუფთავებლად რიგია-ნად იხმარებოდეს. შნობითა და სი-ფუტე-სიწმინდით დ. იზამირი, სა-მუხუხაროდ, ვერ დაიცივებს. იზამ-ირის, როგორც ასეთის სავაჭრო ადგილს, ბეგრის ცხენინი და ურმი-ანი კაცი ეტანება. მით უფრო, რომ აქ არსებობს სხვა და - სხვა სამმართველოები. რასაკვირვლია, ანდნის ცხენისა და საქონლისაგან უწინმედრობა გროვდება, რომლის მხებეც-დამწმინდს ბეგრის და დავიდე-ვენ ასინი, ვისაც ჯერ-არის მართა-ლია, იზამირიში წრეულს ხოლმე რა აღარ ვაგნელი, მაგრამ, ვინ არ იცის, რომ უწინმედრობა-უსუფთა-

— რა დავემართა? — ჰკითხა დრაგომირამ და წამოჯდა ლოგინზე.
ვებმა მის წინ დაიჩიო, უჩვენა კისერი და ჰკითხა:
— ეს იყო?
დრაგომირამ სასოწარკვეთით შე-კივლა და უკან გადასვივია.
— ვაიმე... მაშ შენ ხარ?
— ჰო, შენი ძმა ვარ, — უთხრა პარვლმა და გულამოსკენით ტრილი დაიწყო.
ბეგრს ეცადნენ დაეჯერებინათ თავი, რომ ერთმანერთის და-ძმანი არ იყვნენ, მაგრამ ამაოდ: მათი დამო-ბა ცხადზე უცხადესი იყო.
ორივე სხვა და სხვა კაცს მოეტყუ-ენა, ერთმანერთისათვის დავმოკებ-ნიან. მის შემდეგ ერთმანერთისა აღარაფერი გავგონებო.
მთელი დამე წულში ვაატარეს. რა გათენდა, ყველაფერი კრამ-გირის შეატყობინეს.
მის გოკცებას საზღვარი აღარა ჰქონდა, როცა მისთან ახლად გვარ დაწერილი შევიდნენ, დალონებუ-ლნი, ენა ჩავარდნილი.
უამბეს თავიანთი თავ გადასავლი:
— მაშ-დაიძახა მან, — თავი უნდა მოკლათ!
— ჩვენ სურვილიც ვგ არის ამის დადგენა ჩვენი ცხოვრება ტანჯვა იქნება.

— მართალია, მაგრამ თქვენ ქრისტიანები ხართ და ქრისტიანებმა უნდა გავჩიოთ თქვენი საქმეცა.
შევირბა სინილი, რომელსაც შე-ადგენდნენ როგორც სასულიერო, ისე საერო პირნი. ვადასწავტეს: ქრისტიანე უკუდინარობით მოსე-ლითა და ამიტომ სიკვდილით არ უნდა დაისაჯერო. მხოლოდ, ცო-დელს მოსწანიებლად თითოეულმა მათგანმა თითო მონასტერი დააარსო-სა.

დალონებულები თავიანთ სამშო-ბლოში დაბრუნდნენ და სტავას ახლო ორი მონასტერი ააგეს. პარვლ თავისას დრაგომირას სახე-ლი დაარქვა.
სიკვდილმდე შიგა სცხოვრობ-დნენ, ყველასგან დიდად პატრეც-მდნი. პარვლ წინამძღვრად იყო, დრაგომირა კიდევ — მონაზონთა უფ-როსად. როცა დრაგომირა კვდე-ბოდა, ზუთი მხოლოდ პარვლს აქუ-რისებინა და ზიარებაც მისი ხელით მიიღო.

პარვლ ეამობრა გაყინულსა და გა-ყვითლებულ სახეს. გრძელი და თოვლივით თეთრი წვერი უთრათო-და. დრაგომირას სიკვდილის შემ-დეგ ერთი წელიწად-და იცოცხლა. ორივენი წულში დადგენილნი იქ-სადაც არავითარ კაცობრიულ ექ-ნონს მითი განშორება აღარ შეუ-ძლიან.

ობა ქუჩისა, მოედნისა, კარმიდამო-სი, წყლისა და სხ. ხოლურის გარდა მისგან სხვა-და-სხვა სწავლე-ბის განიხნაც უწყობის ხელს...

ერთი ზღვის პირის ქუჩა უფრო შროიანი ოჩამირი. ამ ქუჩის თავ-ზე, სამწუხაროდ, ჩამწკრივებული სინინდისსაწყობი შენობანი, რომელ-თაც აქ „მალაზიგის“ უწოდებენ და აქვე სანიაველ მანქანით ანიავეტენ ამოღენ სინინდა. ამისგან (განსაკუ-თრებით ზაფხულობით) ისეთი მტე-რის კორიანტელი სდგება, რომ «მალაზიგის» ახლო ვერ გავუვლი. ამ ზღვის პირის ქუჩაზე იდგა შენო-ბა, რომელშიაც მოთავსებული იყო მომარბებელის სმსაჯულო. ეს შე-ნობა ოქტომბრის დამდგეს მთლად გადაიღო. საქმეები ზოგაერთებს გა-რდა გადაარჩინეს. შენობა ეკუთვნო-და ბნ თ. ჩანავას და დაზღვეული არა ყოფილა.

თუ გზა-ტყევილი, რომლის კეთე-ბას ესლა აღდგანა, ვათავდა და ოჩამირი შეუერთდა გზატყევილი რკი-ვის გზას, მაშინ ეს დაბა კიდევ უფ-რო მეტს წარმატებაში შეეა. საქე-რობა მხოლოდ თვითონ ოჩამირი-ლებმა მიატკინა მეტე ყურადღებო-თავის დაბის მოწყობას, ვაფაროთე-ბასა და ვალამზებას. ამ შემთხვევა-ში ოჩამირე ბეგრს მოიგებს: ოჩამ-ირის, სხვა არა იყოს-რა, ზაფხულო-ბით მიინც ბეგრის ხალხი მწვევა ზღვის სიბანაოდ. მით უფრო, რომ ოჩამირის რა და ვაშლილი მდებე-რობა აქვს, მთა ახლო არ აკრავს, ქობი ადვილად უღვება. ამიტომ ციბე-ცხელი მზრე აქ სუბუმზე უფრო კარგი ჰევა. ფილტვების ავადმყოფთათვის-კი სუბუმ ვერ შეე-დრება, რადგან აქ შედარებით უფრო რველება ჰაერი.

ოჩამირიში ერთადერთი ეკლეს-სიაა. წირვა-ლოცვა უფრო ხშირად რუსულად იტარება. არა თუ მცხოვრებნი და ვაჭარი, მეტე თილი მოხელეთაც აქ ქართველობაა. ამიტომ ურიგო არ იქნებოდა, რომ ქართული წი-რე-ლოცვა და მოძღვრება-ქაღვება უფრო ხშირად ყოფილიყო.

